

Tuomarilla on asiaa podcastin 1. jakso, kausi 2

[Musiikkia]

Miesääni:

Tämä on Tuomarilla on asiaa -podcast, jossa mediatuomarit tarkastelevat tuomioistuinten toimintaa yhdessä vieraidensa kanssa. Mediatuomariverkoston tarkoituksena on lisätä tuomioistuinten toiminnan läpinäkyvyyttä ja parantaa yleistä tietämystä tuomioistuinten työstä. Tervetuloa kuuntelemaan.

Tuula Pääkkönen:

Tervetuloa mukaan, tuomarilla on taas asiaa. Minä olen hallinto-oikeustuomari Tuula Pääkkönen Helsingin hallinto-oikeudesta. Toimin myös mediatuomarina, ja keskustelen tänään lastensuojeluasioista. Tässä keskustelussa on mukana lastensuojeluasioiden asiantuntijajäsen Minna Manelius. Mukavaa, että pääsit osallistumaan.

Minna Manelius:

Kiitos kutsusta. Kerron teille lyhyesti alkuun asiantuntijajäsenistä hallinto-oikeuksissa. Meillä hallinto-oikeudessahan ratkaistaan asiat pääsääntöisesti kolmella jäsenellä, kolmen tuomarin kokoonpanossa. Mutta sitten on tiettyjä asioita, joiden ratkaisemiseen osallistuu näiden lainoppineiden tuomareiden lisäksi asiantuntijajäseniä. Ja tällaisia asioita ovat muun muassa juuri lastensuojeluasiat, eli niissä jutuissa on kaksi hallinto-oikeustuomaria ja yksi asiantuntijajäsen. Näiden lastensuojeluasioiden asiantuntijajäsenten pätevyydestä on säädetty, että heillä täytyy olla ylempi korkeakoulututkinto ja heidän täytyy olla lastensuojeluun perehtyneitä. Ja asiantuntijathan nimittää tehtäviinsä valtioneuvosto.

Tuula:

Kerrotko Minna alkuun vähän itsestäsi: minkälainen koulutus sinulla on, ja, ja miten pitkä kokemus lastensuojeluasioista yleensä ja kuinka kauan olet toiminut hallinto-oikeudessa?

Minna:

Ööh joo. Mä oon koulutukseltani valtiotieteiden maisteri ja minulla on sosiaalityöntekijän pätevyys, eli oon lukenut silloin aikanaan sosiaalityötä pääaineopintojen verran ja sosiaalityöntekijän pätevyyshän on rekisteröity siellä Valvirassa, eli on laillistetusta ammattihenkilöstä kyse. Toiselta ammatiltani mä oon psykoterapeutti. Mä oon jonkin verran oman päätyöni, mä työskentelen johtavana sosiaalityöntekijänä, jota tehtävää oon hoitanut yli 10 vuotta tässä tällä hetkellä. Ja sitä ennen, oon, oon tota ollut sosiaalityöntekijänä 13 vuotta, että lastensuojelutyötä oon 23 vuotta tällä hetkellä tehnyt. 15 vuotta oon tehnyt suurin piirtein psykoterapeutin työtä oman työn ohella ja mulla on, kaks, kaks eri psykoterapeutin tutkintoa. Toinen on perhepsykoterapiaan ja toinen on paripsykoterapiaan, mutta lastensuojelu on ollut sellanen rakas ammatti monella tavalla, ja, ja tota lastensuojelu on tosi kiinnostavaa ja innostavaa näinkin niin kun pitkän asiantuntijatyöuran jälkeen. Et on ollut myös tosi tärkeä, et on tehnyt ihan siellä, siellä totah ööh rivi-, vastuusosiaalityöntekijänä niin pitkään, sitä, sitä työtä niin mä ajattelen, että tässä asiantuntijan tehtävässä siitä on niin kun, öö, paljon hyötyä.

Tuula:

Kiitos. Jatketaan sitten siitä, miten sä näet asiantuntijajäsenen roolin hallinto-oikeudessa. Nämä tuota lastensuojeluasiathan on meillä hallinto-oikeudessa hyvinkin monenlaisia, mutta otetaan nyt tässä esimerkiksi huostaanottoasiat. Ja huostaanottohan tarkoittaa pelkistetysti sitä, että lapsi siirretään pois vanhempien luota sijaisperheeseen tai muuhun sijaishuoltoonpaikkaan. Ja näissä huostaanottoa koskeissa asioissa me joudutaan sitten arvioimaan sitä, että onko lapsen olosuhteet hänen kodissaan tai sitten lapsen oma käyttäytyminen sellaista, että lapsen terveys tai kehitys on vaarassa. Siinä samalla joudutaan sitten miettimään näitä lastensuojelun jo tarjoamia avohuollon toimenpiteitä, että olisiko ne olleet riittäviä siinä lapsen tilanteessa, vai, vai pitääkö päätyä tähän viimesijaiseen keinoon, eli huostaanottoon. Ja tuota luulen, että käytännössä ne tilanteet mihin me, törjä-, törmätään näissä lastensuojeluasioissa on useimmiten joko vanhempien päihdeongelmia, ovat väkivaltaa, mielenterveysongelmia tai muuta vastaavaa tai sitten lapsen oma... esimerkiksi päihteiden käyttöä. Niin kerrotko Minna mitä ajattelet, millä tavalla asiantuntijajäsen voi tuoda lisäarvoa siihen hallinto-oikeuden harkintaan, silloin kun juuri tällaisia kysymyksiä käsitellään?

Minna:

Mm...Mä ajattelen, että niin kun sosiaalityöntekijänä, öö, mun niin kun tärkein asiantuntijuus tulee siitä sosiaalityöntekijän asiantuntijuudesta ja siihenhän meillä on niin kun pitkä viiden vuoden koulutus. Elikkä se, antaa, antaa hyvän pohjan ylipäättään työskennellä ja ymmärtää sitä, öö, lapsen niin ku hyvin haastavaakin kokonaistilannetta. Sit mä ajattelen, et asiantuntijat, joita ainakin täällä Helsingissä on, niin öö, monilla on pitkä kokemus, ihan sieltä niin ku ymmärtää sitä arjen lastensuojelutyötä ja sitä, et minkälaisia, mitä se tarkoittaa käytännössä tiettyjen tukitoimien antaminen tai että minkälaisiin asioihin, öö, hyvinvointialueet nykyään resurssoi niitä tukia tai miten pitkiä nää tietyt tukitoimet voi olla. Ja jotenkin, öö, perheiden pulmat ja haasteet on niin moninaisia, että siinä vaiheessa kun me ollaan täällä hallinto-oikeudessa, niin avohuollon tukitoimivalikko on mahdollisesti käytetty jo niin kun moneen kertaan.

Ja mä ajattelen, että se on aika hyödyllistä käydä lainoppineiden kanssa ylipäättään sitä keskustelua, miltä se lastensuojelu näyttää siellä ja asettua myös sen oman kollegan saappaisiin siinä, että miten hän on miettinyt siitä tilanteesta tai miten hän on alkanut niin ku rakentaa tietynlaisia tukitoimia tai mistä jonkinlainen asia voi johtua tai mitä siellä kunnassa on päätetty tai onks siellä jonkinlaisia asiantuntijaryhmiä osallistunut päätöksentekoon. Et mä ajattelen, että, että se rooli on, öö, todella tärkeä. Et me saadaan niin kun, öö, hyvää vuoropuhelua ja niin kun keskustelua siitä, mistä tässä asiasta vois olla kyse, ja, ja itse ainakin monta kertaa ajattelen, et jos mä olisin tuolla vastuusosiaalityöntekijänä miettimässä tätä, niin minkälaisia, ajatuksia, ajatuksia mulla ois, tullu, tullu mieleen, koska jotenkin se tukitoimien valikko on hirveän suuri, mitä lapsilla ja nuorilla monta kertaa on ollu, kun, täällä, täällä hallinto-oikeudessa asioita käsitellään. Ja sit monta kertaa, mulla ainakin ittellä on niitä paikkoja, mihin lapset on sijoitettu, nii voi olla, että mä oon itse käynyt niissä tai mulla on niin kun ollu jossain vaiheessa lapsia sijoitettuna juuri niihin paikkoihin, silloin ku mä oo ollu esihenkilönä tai vastuusosiaalityöntekijänä. Mut sit ne työtavat, miten siellä tehdään töitä, niin nehän on sitä mun ammattia, jota mä oon, pitkään, pitkään siellä kentällä tehnyt. Mä ajattelen, et kyl se on, öö, pidän sitä itse tosi, niin kun, niin kun merkittävänä työtehtävänä ja myös näköalapaikkana niin kun ymmärtää niitä kokonaisuuksia vähän eri paikasta. Näin mä sitä jotenkin mietin.

Tuula:

Joo. Oletko samaa mieltä siitä, että päihteiden käyttö on se ehkä yleisin ongelma mihin me näissä jutuissa törmätään?

Minna:

Joo. Mä ajattelen, että ehkä jotenkin viimesen, noh mä oon ollut, eeh, sellanen kuus vuotta nyten täällä hallinto-oikeudessa, niin mä ajattelen, että tänä aikana, öö, lasten ja nuorten ongelmat on, öö, mä ajattelen, että aika viime tipassa tulee tänne, niitä, niitä sijotuksia. On kokeiltu jo lukematon määrä erilaisia tukitoimia ja sitten kun käydään sitä perheen aikajanaa läpi, niin voi jotenkin huomata, että perheen ongelmat on voinut alkaa jo varhaislapsuudessa. Ja siellä on voinut olla vaikka vanhemman päihteiden käyttöä, joka sitten erilaisissa elämänkriiseissä on näyttäytynyt vähän eri tavoin. Et onhan ne mielenterveys- ja päihdeongelmat niin kun suurin, öö, sijoutuksen syy toki, mutta sitten nykypäivänä entistä enemmän tulee nuoria, öö, jotka, jotka itse vakavasti vaarantaa sitä, omaa, omaa terveyttään vaikka just päihteiden käytöllä. Ja voi olla niin kun, tosi, todella, todella vakavaa huumeiden käyttöä ja et se on riistäytynyt ihan käsistä. Et... Mut mielenterveys- ja päihdeongelmat on, suurin, suurin haaste kyllä ehdottomasti.

Ja sit mä ajattelen, mikä on toinen, et miten kunnat tai hyvinvointialueet tarjoavat perheille tukitoimia. Niin kun näin vaikeitten pulmien, ööh, niin kun jotenkin hallintaan. Et onko niin kun hoitojaksot perheille riittäviä, saako esimerkiks vanhempi riittävästi tukea irtautumiseen päihteiden käytöstä vai onko se sellasta, että ollaan jouduttu salaamaan päihteiden käyttöä, että esimerkiksi lasta ei sijoiteta, jolloin sitä ongelmaa ei olla päästy hoitamaan. Ja, päihde-, päihdepulmat on niin vakavia ja ne vaatii tosi paljon työtä, että ollaanko sitä sit avoimesti päästy hoitamaan ja tarttumaan siihen ongelmaan, mikä sitten johtaa myöhemmin lapsen tai lapsien sijoitukseen.

Tuula:

Joo. Mä muistan, että olen itse saanut asiantuntijajäsenenältä apua erityisesti semmoisissa tilanteissa, jossa ne, avohuole-, avohuollon toimenpiteet olivat jääneet hyvin puutteellisiksi, että siinä oli minusta hirmu paljon hyötyä, että asiantuntijajäsen pysty kuvaamaan sen selvästi, mitä olis voitu vielä tehdä ja millasia konkreettisia apukeinoja olis voinu perheelle tarjota. Ja siinä kyseisessä asiassa, niin se oli, hyvin, hyvin tuota, öö, hyödyllistä, tässä, tässä eräässä jutussa, jossa sitten se hakemus hylättiin.

[Ääni pätkii] noin. Sitten haluaisin kuulla, sinut, sinulta tuosta... Liittyen lasten kuulemiseen hallinto-oikeudessa, niin meillähän asiat ratkaistaan lähtökohtaisesti kirjallisessa menettelyssä, eli ihan asia- [ääni pätkii] pohjalta. Joskus sitten on taas se tilanne, että on tarpeen pitää suullinen käsittely ja silloin me kokoonnutaan kuulemaan osapuolia ja mahdollisia todistajia suullisesti. Yleensä se tarkoittaa vanhempien kuulemista ja sitten jos lapsi on jo yli 12-vuotias, niin häntä voidaan kuulla myös. Ja lastahan me kuullaan niin, että siellä paikalla on vaan se ratkaseva kokoonpano ja lapsi. Ja sitten mahdollisesti lapsen avustaja. Eli vanhemmat ja viranomaiset eivät siinä tilanteessa ole mukana. Heille toki sitten jälkeinpäin kerrotaan, mitä siellä lapsen kuulemisessa tuli ilmi. Ja tuota ainakin täällä Helsingin hallinto-oikeudessa toimitaan niin, että asiantuntijajäsen on se, joka juttelee lapsen kanssa ja esittää kysymyksiä ja muut ovat vähän enemmän siellä taustalla kuuntelemassa, niin miten sä arvioit tätä meidän kuulemisen onnistumista. Onko ne lapsiystävällisiä tilanteita? Ja minkälainen merkitys niillä on tän asian selvittämisen välineenä?

Minna:

Mä ajattelen, että öö, kaikki lapset ja nuoret, joita mä oon tavannut täällä hallinto-oikeudessa näitten vuosien aikaan, niin on aika erilaisia. Ja, öö, monta kertaa niin ku heti siinä kun istunto alkaa, niin aika helposti näkee sen, että, että miten se lapsi vaikka istuu tai onko se yhtään rentoutunut tai keneen hän ottaa katsekontaktia tai turvaako hän niin kun, että onko tilanne se, että siinä on vanhempi tai sit jos sosiaalityöntekijä istuu siellä niin ku siellä salin toisella puolella, että kun he

tulevat sisään, niin miten he toisiaan katsovat. Et siinä pystyy paljon tekee ennen sitä kuulemista sellasta niin kun havainnointia, mikä, mikä niin kun auttaa, öö, siinä keskustelussa, sitten, sitten sen lapsen kanssa ja mä jotenkin ajattelen, et mä ite yritän, öö, tai se oma tapa on ehkä semmonen vähän niin kun terpeuttinen, eli käytän tietenkkin sitä mun toista ammattia siinä hyödykseni. Että kerron, mitä tapahtuu, että, ja, niin kun kyselen lupaa, öö, kysyä tiettyjä kysymyksiä. Et monta kertaa alotan siinä, et käykö sulle, että tulen istumaan sua lähemmäksi, että kuulen mitä sulla on kertomista, ja, ja tota alotan ihan semmosilla niin kun arkipäiväisillä kysymyksillä ja jotenkin niin kun lämmittelen sitä tilannetta, että tää ei oo niin pelottava. Koska voi olla, että ne on ensimmäistä, kertaa, kertaa tuolla isoissa saleissa ja se on tosi jännittävää, kun tuomarit istuu, siellä, siellä ylhäällä ja sitten, öö, sosiaalityöntekijä ja asiakas siellä alhaalla, et sehän on niin ku sellanen jännä salina jo se tila. Ja, ja tota sit joskus on tietenkkin hyvä tilanne, et jos lapsella tai nuorella on oma avustaja, jonka on niin kun tavannut jo tai et on jotenkin käyty sitä keskustelua läpi, et minkälaisia asioita tässä, tulee, tulee esille. Mut monta kertaa on mun kohdalla ainakin käynyt niin, että se avustaja ja lapsi tai nuori ei oo kovin tuttuja keskenään tai sitten heti siinä vaiheessa, kun alkaa keskustelemaan, niin, niin öö, lapsi kertoo, että sosiaalityöntekijä on vaihtunut monta kertaa. Ja ehkä ei ihan tiedä, että mistä tässä asiassa on kyse. Ja, ja sit se kuuleminen voi myös mennä siihen, että, että, et käydään yksinkertaisesti läpi, että mitä sosiaalityöntekijä on tehnyt aikaisemmin ja miten, hän, hän on voinut esittää sitä omaa mielipidettä ja tiedätkö nyt, mistä asioista me ollaan keskusteltu ja, ihan, ihan, ihan niin kun sillä tavalla. Et parhaimmassa tapauksessa, öö, lapselle on kerrottu aika selvästi, että mistä asioista on kyse, mut monta kertaa tulee semmonen olo, että eihän täs oikein tiedetä mistä on, ja, ja silloin on tarpeellista kertoa mistä on kyse.

Mä monta kertaa sanon, et mä oon itsekin ammatiltani sosiaalityöntekijä, ja, ja nää asiat on mulle tuttuja. Ja, ja öö, kysyn monta kertaa, haluaks sä kysyy multa jotain, mi-mikä auttaa sua tässä tai että monta kertaa varmistan, että onko vielä jotain asiaa, mitä tulisi sanottua tai vielä jos jotain tulee, niin voidaan, palata, palata siihen myöhemmin. Jotkut lähtee tosi reippaasti puhumaan, mut se kehonkieli pal-paljastaa hirveen paljon, et, miten, miten jännittynyt on, et jos on kädet puristunut tai, öö, nojaa johonkin eri suuntaan ja sit siinä vaiheessa kun saa yhteyden siihen, nii sit aletaan kattoo jo toisia silmiin, ja, ja niin kun selvästi tulee sellanen rentoutuminen. Ja sit voi joskus sanookin siitä, vähän niin kun auttaa, että "no ota penkkii vähän sivuun" tai "laita jalat maahan" tai "voiko sinne hupun alle vähän kurkistaa, et minkä näkönen tyyppi oot siellä" tai jotain. Nii mä ajattelen, et se auttaa, kyllä, kyllä tosi paljon, mutta se on, öö, mä ajattelen, et se tärkeetä. Se on myös niille lapsille tosi tärkeetä, että ne pääsee mukaan paikalle ja sit myös, että, et päätöstekstit on sellasia, vaikka ne luetaan kymmenen vuoden päästä, et siel oikeesti näkyy se semmonen lapsisensitiivinen kohta, että häntä on kuultu ja se on tärkeä asia, mitä, mitä siinä on kerrottu ja tullut ilmi ja. Sitten aina kun, kerron, kerron sitten kaikille, mistä on käs-, mitä asioita on käsitelty ja sanoinko kaiken ja viel monta kertaa varmistan, että tuliko kaikki sanottua, mitä kerroin. Tai että tiedetäänkö me nyt niin kun ne seikat, mitkä on, mitkä on oleellisii tietää.

Tuula:

Joo. Se on tärkeetä, että lapselle tulee se kokemus ja tietysti myös vanhemmille, vaikka aikuisia ovatkin. Tietysti toivoo, että tulee se kokemus, että heitä on todella kuultu.

Öö, sitten vielä minulle tuli tälläinen asia mieleen. Yksi juttutyyppi, mitä miellä käsitellään, on nämä huostassapidon lopettamiset. Ja niissähän on kyse sellasesta tilanteesta, että lapsi on jo ollut huostaanotettuna, ehkä pidempäänkin, ja häntä sitten on vaadittu palautettavaksi kotiin. Ja laissahan on säädetty, että huostassapito täytyy lopettaa, jollei sille ole enää tarvetta, mutta kuitenkin huostassa pitoa ei taas toisaalta saa lopettaa, jos se on lapsen edun vastasta. Ja sitten kun me arvioidaan sitä lapsen etua, niin meidän täytyy lain mukaan ottaa huomioon se, että kuinka

kauan lapsi on ollut siellä sijaishuollossa, onko siellä sijaishuollossa syntynyt kiintymyssuhdetta, onko vanhemmat ja lapsi olleet tänä aikana yhteydessä toisiinsa, ja, ja mikä on toisaalta taas lapsen oma mielipide. Näitä juttuja ei ole lukumääräisesti kovinkaan, paljoa, paljoa meillä, niin haluaisin kuulla, että mitä ajattelet? Miksi niitä on niin kovin vähän huostaanottoihin verrattuna, ja toisaalta minkälaisiin asioihin sinä kiinnität näissä huomiota? Esim. silloin kun puhutaan tilanteesta, jossa päihteiden käyttö on ollut alun perin se syy huostaanotolle, niin minkälainen selvitys on uskottavaa siitä, että tämä ongelma on, jo, jo poistunut. Tuli se selvitys sitten viranomaisen suunnalta tai vanhemmalta.

Minna:

No mä ajattelen, että, et jos mietin heti, tätä päihde, päihdepulmaa, vanhempien päihteidenkäyttöongelmaa, niin kysehän on niin kun tosi vaikeasta, öö niin ku, hoidettavasta asiasta. Varsinkin, jos päihdeongelma on kestänyt hirveen pitkään. Ja sit siihen liittyy vaikka vuosien salailua, tai, tai ööh kaiken, kaiken näköset, et se hoito ei oo ollu oikea-aikaista, tai, tai jotenkin ei oo voinu rehellisesti kertoa, et mihin sitä hoitoa tarvii niin ku vaikka päihdehoidossa. Et, et jotenkin vaatiiko sosiaalityö riittävästi niin kun, öö, esimerkiksi seuloja, huumeuseuloja, et ne on puhtaita tai että puhutaanko siitä asiasta niin ku avoimesti ja rehellisesti. Et, et minkälaisista asioista on kyse ja kuinka paljon niin kun, öö, lapsen kanssa käydään keskustelua siitä. Et mä jotenkin ajattelen, että vaikka jostain mielenterveysongelmasta on ehkä helpompi puhua lapselle. E-että jos on vaikka vanhemmalla pitkiä, öö, masennus- tai ahdistusjaksoja, niin niistä on jotenkin helpompi kertoa kuin siitä, et on niin ku akuutti päihde-, huumeongelma. Et jotenkin, et mikä on riittävän pitkä aika siihen, että voidaan varmistua, että päihdeongelmaa ei esimerkiksi ole. Et mä ajattelen, et kaikki vaatii niin ku aika suorapuheista ja rehellistä, kunnioittavaa keskustelua ja myös niin ku kunnioittavaa yhteistyösuhdetta sosiaalityön ja asiakkaitten välillä. Mä ajattelen, et se on niin ku kaiken edellytys, et sellast salailua ei ole. Mut sit mä mietin siihen niin ku huostaanottojen purkamiseen, nii viime vuosina entistä enemmän, öö, nuoret sijoitetaan tosi myöhään. Elikkä voi olla, että perheessä on ollut vaikka päihteidenkäyttöä, mutta öö, se on ollut sellasta, että jotenkin avohoidon tukitoimilla on pystytty auttamaan perhettä. Mut sit et nuori alkaa itse oireilemaan 16–17-vuotiaana, niin sillontan niin ku minkäänäkösäl... Niin ku sijoituksen purkaminen vältämättä ei oo mahdollista, koska se kuntouttava sijaishuolto ei kestä riittävän pitkään. Öö, monta kertaa nuorilla voi olla, et on jotain 17-vuotiaita, ja peruskoulu on ihan täysin kesken. Et voi käydä vaikka seitsemää luokka-astetta ja kuitenkin ajatellaan, että huostaanoton aikana yritetään saada peruskoulu käytyä ja toiselle asteelle suuntautumaan, koska kaikiltahan nykyään vaaditaan sitä toiseen asteen, tutkintoa, tutkintoa ihan tän opintouudistusten myötä.

Ja sit toinen voi olla noihin purkamisiin, että sijoitus on tehty, öö, lasten ollessa hyvin pieniä. Ja yhteistyö voi toimia hyvin, öö, sijaisperheen kanssa, tai voi olla jostain läheisverkoston sijoittamisesta kyse, et semmosen sijoittamisen purkamiseen ei ole tarvetta. Et yhteistyö sujuu riittävän hyvin ja vanhemmat ovat esimerkiksi hyväksyneet sen, että lapsen on parempi viettää arkea sijaisperheessä, ja esimerkiksi viettää aikaa suunnitellusti kerran kuukaudessa tai jopa kaks kertaa kuukaudessa niitten biologisten vanhempien luona. E-että kylhän niin ku, sijais-sijaisperhe, sijaisperheisiin nuoret lapset menee enemmän. Ja mitä enemmän ne sitten on vaikka läheisverkostoon, sukulaissijoituksia, niin silloin se niin kun lopettamisen tarve voi olla hyvin erilainen. Ja sit mitä tulee näihin, nuoriin, nuoriin, jotka oireilee itse. Et perheessä on voinut olla pitkään lastensuojelulasiakkuus, mut sit sijoitukseen on päädytty vasta siinä vaiheessa, kun nuori itse alkaa vaikka vakavasti oireilemaan niillä päihteillä, niin öö, voi olla, että sijo-sijoitus niin ku on siinä vaiheessa, et katsotaan, että nuorella on oikeus siihen lastensuojelun jälkihuoltoon ja sitä kautta sitten rakennetaan oikein toimivia, öö, tukiverkkoja ja tuetaan sitä aikuistumista ja itsenäistymistä ja

koulunkäynnin lopettamista ja omilleen muuttamista. Että, että ei pidetä niin kiirettä. Et nuori ajattelee, että hän sitten sijoituksen jälkeen jossain vaiheessa lähtee omilleen ja. Et voi olla, et nuoret on muuttanut jonnekin pois niin ku kotipaikkakunnaltaan, et ei välttämättä täältä pääkaupunkiseudulta ole, niin jotkuthan jää sitten myös niille paikkakunnille suorittamaan vaikka opintoja loppuun, mihin, mihin on sijoitettu kuitenkin ympäri Suomea. Et voi olla, et ajattelee etten uskallakaan tulla takaisin pääkaupunkiseudulle tässä vaiheessa takasin, et haluan suorittaa koulun, ja tulee sellanen huolehtiminen ja ajatus siitä, et haluaa, asiansa, asiansa kuntoon. Niin voi olla myös tällaisia inhimillisiä, tosi järkeviäkin syitä, minkä takia ei sitten lähetä hakemaan sijoituksen purkamista.

Tuula:

Joo, hyvä. Tähän, tuota, lopuks mä kysyisin sellasta asiaa, mitä eräs oimit-, eräs toimittaja kysy minulta vähän aikaa sitten. Öö, minulta nimittäin kysyttiin sitä, että miten siellä voi olla lastensuojeluasioita ratkaisemassa ihmisiä, jotka ovat näiden lastensuojeluviranomaisten kollegoita tavallaan. Eli myös töissä lastensuojelun parissa, ja tää kyseinen toimittaja mietti tässä sitä riippumattomuutta ja tietysti minulle tulee tästä ensimmäisenä mieleen se, että nämä tuomarin esteellisyyssäännökset pätee tietysti myös asiantuntijajäseniin, eli et tietenkään voi olla ratkaisemassa asiaa, johon olet osallistunut aiemmassa vaiheessa. Koetko sinä itse sen kan-, sen jotenkin vaikeana asiana, että olet asiantuntijajäsenen roolissa, kun siellä on kollegoita osapuolena oikeudenkäynnissä?

Minna:

Niin. Mä ajattelen, että eihän se, öö, se että siellä on kollega istumassa, lapsen asioista vastaavana sosiaalityöntekijänä tai johtavana sosiaalityöntekijänä, niin mä ajattelen eihän se sama ammatti millään tavalla muodosta ongelmaa. Samahan se on tuomareissa ja lakimiehissä, jotka edustaa asiakasta. Et mä aatelen, et se ei oo mun mielestä millään tavalla ongelma. Mut mä ajattelen, että on tärkeä jäävätä itsensä niistä tehtävistä, et, et mä oon työskennellyt Helsingin kaupungilla 23 vuotta sosiaalityöntekijänä tai johtavana sosiaalityöntekijänä, niin enhän mä Helsingin kaupungin asioita istu hallinto-oikeudessa. Et se on niin ku aivan selvä. Ja sit jos ois semmonen tilanne, että ois joku mun niin kun, öö työstävä, joku ystäväsosiaalityöntekijä, joka on jossain tietyn lapsen asioissa, niin kylhän mä silloin, en lähtis istumaan sellaista asiaa. Et pitää kyl niin kun ymmärtää, mikä on paikkansa. Et, et ei tietenkään semmoseen tilanteeseen lähde, mut ei se sama ammatti tai se koulutusperusta tai et on opiskellu samassa kaupungissa tai on opiskellut viis vuotta yliopistossa sosiaalityötä tai tehnyt samaa työtä, niin mä ajattelen, et ei se millään tavalla niin ku muodosta ongelmaa. Et ehkä enemmän se, että on sitten niin kun joku ystävä, joka, joka jonkun lapsen asian, ja jota ei muutenkaan tietenkään vapaa-ajalla puhuttais saati sitten tuomioistuimessa käsiteltäis. Kyl mä ajattelen, että, työ, työssä on meillä kaikilla sosiaalityöntekijöillä niin kun kyllä pystytään tosi tarkasti rajaamaan sitä omaa työtä ja sitä, että mikä on semmonen tilanne. Ja voihan se olla, et kelle tahansa voi tapahtua ihan mitä tahansa, et kylhän hallinto-oikeudessa voi käsitellä jonkun oman sukulaisen tai naapurin asioita. Et nää on mun mielestä enemmän ne haasteelliset, kun se, että, että siel on kollega. Vaan niin kun, että kaikissa perheissä ja suvuissa tapahtuu erilaisia asioita, millon niin ku se jääväys on niin ku vielä paljon selkeempää ja tärkeempää. Mut ei, ei se ammatti mun mielestä ole se.

Tuula:

Joo, toki tähän selvennyksenä, että sukulaisten asioita ei käsitellä [naurahtavat], mutta tuota näin minäkin vastasin, kun tästä, tästä kysyttiin. Ja se on tietysti laajempi kysymys tämä, kun

tuomioistuimen päätöksentekoon osallistuu muita kuin ammattituomareita. Meillähän on Suomessa käräjäoikeuksissa lautamiehet, joilla ei sitten ole koulutukseen liittyviä pätevyysvaatimuksia, että siihen nähden minä pidän sitä oikein, oikein hyvänä, että näitä meidän lastensuojeluasioita on ratkaisemassa ihmisiä, joilla on koulutus ja kokemus, että varmasti pystytte tuomaan tähän lisäarvoa.

Minna:

Sit mä ajattelen kyllä myös sitä, että monta kertaa että näitten lasten tai perheitten ympärillä on myös paljon verkostoja, jotka on meille tuttuja. Elikkä siel voi olla, vaikka, vaikka tota perheen terapeutteja tai muita sellasia, mitä, mitä muuten tapaa. Et eihän niin ku ammattiauttajien tai niitten, jolla on korkeekoulutuskinto ja tekee, tiettyjä, tiettyjä tehtäviä, niin eihän meidän ammattiryhmät oo hirveen suuria. Et jos ajattelee, et sosiaalityöntekijöitä koko Suomessa on sellanen 6 000, ja ammattiryhmänähän se ei oo hirveen suuri. Et enemmän niin kun mä ajattelen, että ne kollegat vois olla niin ku jonkun muun ammatin edustajia, jonka kanssa tehdään sitten yhteistyötä laajemmin. Kaiken näkösiä terapeutteja ja kouluja, ja, ja vanhempien mielenterveys- tai päihdeverkostoja, että et siel on myös kaikkia tämmösiä.

Tuula:

Jooh, hyvä. Kiitos Minna tästä hyvästä keskustelusta, ja kiitos myös kuuntelijoille.

Minna:

Kiitos.

Miesääni:

Tämä oli Tuomarilla on asiaa -podcast. Lisää tietoa tuomioistuinlaitoksen toiminnasta löydät osoitteesta tuomioistuimet.fi.

[Musiikkia]